

**“АСКО-дан КАСКО” АВТОКӨЛІК ҚҰРАЛЫН
ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ**

1 БӨЛІМ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Осы Ережелер “АСКО-дан КАСКО” автокөлік құралын ерікті сақтандыру шарттарын құрудың, орындаудың және бұзудың жалпы тәртібі мен талаптарын анықтайды (әрі өарай мәтінбойынша - АҚ).

Осы Ережеге сәйкес құрылған сақтандыру шартына қол қоя отырып, Сақтанушы Сақтандырушының шарт құрғанға дейін оған қолжетімді нысанда толық ақпарат бергенін растайды:

- сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелдері, сақтандыру сыйақысының мөлшері, сондай-ақ сақтандыру төлемін (сақтандыру өтемін) жүзеге асыру тәртібі, оның ішінде сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар басталғаны туралы өтінішпен бірге ұсынылуы тиіс құжаттардың тізбесі қамтылатын сақтандыру шарты құрылуы мүмкін талаптар туралы;
- Сақтанушыда немесе Сақтандырылушыда сақтандырылған мүлкін сақтауда мүліктік мүдденің болмауының заңнамада көзделген ықтимал салдарлары туралы;
- сақтандыру сыйақысының мөлшеріне әсер ететін мән-жайлар туралы, сақтандыру сыйақысының төлем тәсілдері мен мерзімдері (кезенділігі), сақтандыру сыйақысын (сақтандыру жарналарын) төлемеу, толық мөлшерде төлемеу немесе уақтылы төлемеу салдарлары туралы;
- Сақтандырушы қолданатын франшизалар және сақтандыру оқиғаларының тізбесінен алып тастау туралы, сондай-ақ сақтандыру қызметтерін алушылардың сақтандыру төлемінен бас тартуға немесе оның мөлшерін қысқартуға әкеп соғуы мүмкін әрекеттер туралы;
- сақтандыру шартын құру үшін қосыша талаптардың болуы туралы, оның ішінде сақтандыруға жататын КҚ тексеру қажеттілігі туралы;
- сақтандыру шартын құру туралы ұсынылған өтініш негізінде сақтандыру сыйақысының мөлшері (болжамды есеп) және сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша сақтандыру сыйақысының мөлшерін, сақтандыру сомасын немесе сақтандырудың өзге де талаптарын ықтимал өзгерту туралы;
- сақтандыру төлеміне қатысты Сақтанушының (Пайда алушының) өтініштерін қарау мерзімдері туралы, сондай-ақ құзыретті органдардан және (немесе) бөгде ұйымдардан оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану туралы немесе сақтандыру төлемінің мөлшері туралы Сақтандырушының шешім қабылдау мүмкіндігіне тікелей қатысты ақпарат алу қажеттілігіне байланысты осындай мерзімдерді ұзарту жағдайлары туралы;
- сақтандырылған АҚ-на, ол зақымдалған жағдайда келтірген залады есептеу қағидаттары туралы, сондай-ақ тозуды есептеу тәртібі туралы (сақтандыру шартында осындай талаптар болған жағдайда);
- сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған кезде құжаттарды қабылдау орындарының мекен-жайлары және құжаттарды қабылдау тәртібі туралы, оның ішінде Сақтандырушының сайтында тиісті ақпаратты орналастыру арқылы.

1 БАП. САҚТАНДЫРУ СУБЪЕКТІСІ

1.1. Сақтандырушы – сақтандыру жөніндегі қызметтерді жүзеге асыру үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған, белгіленген тәртіппен сақтандыру қызметін жүзеге асыруға лицензия алған «АСКО» Сақтандыру компаниясы» Акционерлік қоғамы.

1.2. Тиісті шарттар немесе сенімхаттар негізінде Сақтандырушы атынан Сақтандырушының уәкілетті қызметкерлері және сақтандыру агенттері (заңды және жеке тұлғалар) сақтандыру шартын құра алады.

1.3. Сақтандырушы сақтандыру тәуекелін бағалауды жүзеге асырады, сақтандыру сыйақыларын (сақтандыру жарналарын) алады, шығындар (залалдар, зияндар) мөлшерін анықтайды, сақтандыру төлемдерін жүргізеді, сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындауға байланысты өзге де әрекеттерді жүзеге асырады.

1.4. Сақтандырушымен заңда, өзге құқықтық актіде немесе шартта көзделген негізде иеленетін АҚ сақтандыру шартын құрған әрекетке қабілетті жеке не заңды тұлға Сақтанушы болып табылады.

1.5. АҚ заңға, өзге құқықтық актіге немесе шартқа негізделген осы мүлікті сақтауда мүддесі бар тұлғаның (Сақтанушының немесе Сақтанушы белгілеген тұлғаның – Пайда алушының) пайдасына сақтандырылуы болуы мүмкін. Пайда алушы сақтандыру шартында көрсетіледі.

1.6. Пайда алушы сақтандыру өтемін төлеу туралы талап қойған кезде Сақтандырушы Пайда алушыдан Сақтанушыға тиесілі, бірақ ол орындамаған міндеттерді қоса алғанда сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындауды талап етуге құқылы.

1.7. Сақтанушы немесе Пайда алушы сақтандырылған мүлікті сақтауға мүдделі болмаған кезде құрылған сақтандыру шарты жарамсыз болады. Жарамсыз мәміле, оның жарамсыздығына байланысты мәмілелерді қоспағанда, заңды салдарға әкеп соқпайды және ол жасалған кезден бастап жарамсыз болады. Мұндай шарттар бойынша сақтандыру төлемдері жүргізілмейді.

1.8. Сақтанушы сақтандыру шартында 4 (төртеуден) аспайтын Жүргізушіні көрсетуге құқылы.

Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шарты Жүргізушілердің шектеусіз санын АҚ басқаруға жіберу талабымен құрылуы мүмкін.

Жүргізуші – заңмен белгіленген тәртіппен АҚ басқаруға жіберілген және сақтандыру шартында көрсетілген жеке тұлға.

Сақтанушы Жүргізушіні құрылған сақтандыру шартының талаптарымен және мазмұнымен таныстыруға міндетті. АҚ басқару кезінде Жүргізуші осы Ережеде көрсетілген Сақтанушының міндеттерін орындайды. Жүргізушінің Сақтанушы міндеттерін орындамауы Сақтанушының осы міндеттерді орындамауы сияқты салдарға әкеп соғады.

Егер Сақтанушы сақтандыру шартында Жүргізушілер қатарында көрсетілмесе және (немесе) оларды анықтау өлшемшарттарына сәйкес келмесе, Сақтанушы АҚ басқаруға жіберілген тұлға болып табылмайды.

2 БАП. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫ

2.1. Сақтандыру шарты – бұл келісім, оған сәйкес Сақтандырушы көзделген оқиға (сақтандыру жағдайы) басталған кезде шартты төлем (сақтандыру сыйақысы) үшін Сақтанушыға (Пайда

алушыға) белгілі бір сақтандыру сомасы шегінде осы оқиға салдарынан сақтандырылған АҚ-на келтірілген залалды өтеуге міндеттенеді.

2.2. Сақтандыру шарты АҚ әрбір бірлігіне жазбаша нысанда құрылады.

3 БАП. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТИСІ

3.1. Осы Ережеге сәйкес сақтандыру объектісі сақтандырылған АҚ және орнатылған қосымша жабдықтың (егер бұл сақтандыру шартында қарастырылса) жоғалу (бұзу) немесе бүліну тәуекелімен байланысты Сақтанушының мүліктік мүдделері болып табылады.

3.2. Сақтандыруға жеңіл, жүк автокөлік құралдары, тіркемелер, жартылай тіркемелер, дайындаушы зауыттың жинақтамасына кірмейтін, бірақ АҚ-на орнатылған және сақтандыру өтінішінде, сақтандыру шартында және АҚ қарап тексеру Актісінде санамаланған жабдық қабылданады.

3.3. Сақтандыруға жатпайды:

- мото-көлік;
- пайдалану мерзімі 15 жылдан асатын көлік;
- жолаушыларды тасымалдау үшін пайдаланатын көлік (такси);
- каршерингтік көлік;
- ҚР аумағына қолданыстағы кеден нормалары мен ережелерін бұза отырып, әкелінген не бұрын ұрланған, сондай-ақ өзгертілген сәйкестендіру нөмірлері бар ҚР мемлекеттік билік органдарының және Интерпол органдарының ақпараттық дерекқорларында есепте тұрған көлік;
- от қауіпті және жарылыс қауіпті заттар мен нәрселерді тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік .

3.4. Қосымша жабдық (әрі қарай – ҚЖ) ретінде сақтандыруға АҚ пайдалану барысында орнатылған, зауыттық жинақтамаға кірмейтін жабдық пен керек-жарақтар қабылдануы мүмкін.

3.5. ҚЖ өзі орналасқан АҚ-дан бөлек сақтандыруға жатпайды. Егер осы Ережелердің талаптарында арнайы шарттар қарастырылмаса, онда ҚЖ сақтандыруға АҚ сақтандыруға қатысты осы Ережелердің талаптары толық қолданылады.

4 БАП. САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІ

4.1. Орын алған жағдайда сақтандыру шарты құрылатын болжамды оқиға сақтандыру тәуекелі болып табылады.

4.2. Сақтандырушы Сақтанушы таңдаған тәуекел бойынша сақтандыру қорғанысын қамтамасыз етеді:

4.2.1. «Басқаруға жіберілген тұлғалардың АҚ басқару кезіндегі ЖКО» - жол – көлік оқиғасы – сақтандыру шартында Жүргізуші ретінде көрсетілген тұлғаның АҚ басқаруы кезінде болған сақтандырылған АҚ-дың қоғалысы кезінде және оның қатысуымен туындаған оқиға (қағып кету, аударылу, соқтығысу және т.б. көліктің кез келген түрімен ішінара немесе толық тиеу әдісімен орын ауыстыру (тасымалдау) жағдайларын қоспағанда, сондай-ақ тұрақта не өздігінен қозғалыс кезінде басқа механикалық көлік құралымен зақымдануы;

4.2.2.. «**Үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы әрекеттері**» - үшінші тұлғалардың АҚ қатысты құқыққа қарсы әрекеттерді жасауы немесе жасауға әрекет етуі (құжаттарсыз және кілттерсіз айдап әкету, қарақшылық, тонау, бұзақылық, өртеу, ұрлау);

4.2.3. «**Табиғи апаттар**» - АҚ-на табиғи құбылыстардың сыртқы әсері, оның ішінде бұршақ, жер сілкінісі, дауыл, құйын, найзағай соғу, су тасқыны, құйын, таудың опырылуы, көшкін, жанартаудың атқылауы, торнадо, тайфун, цунами, оның ішінде қатты жауын-шашынмен байланысты және (немесе) кәріздің ағысы (су тасқыны) салдарынан ақау орын алған АҚ-ның суға кетуі;

4.2.4. «**Өзге де күтпеген оқиғалар**» қамтиды:

- «**Өрт**» - темекі шегу нәтижесінде АҚ салоны элементтерінің жергілікті зақымдануын болдырмай, сыртқы әсердің¹, өздігінен жанудың салдарынан туындаған бақыланбайтын жану немесе жарылыс (оның ішінде соққы толқынының әсері);

- «**Жер астындағы сәтсіздік**» - көлік құралдарының қозғалысы үшін және (немесе) тұрағы үшін жайластырылған немесе бейімделген топырақтың, жол жабынының немесе жасанды құрылыстың шөгуге нәтижесінде болған АҚ зақымдануы;

- «**Жануарлардың әрекеттері**» - салон элементтерінің және тек ішінен ғана қолжетімді басқа элементтердің зақымдануын қоспағанда жануарлардың әрекеттері нәтижесінде АҚ-ның сыртқы зақымдануы;

- «**Су құбыры, жылыту немесе кәріз жүйелерінің апаты салдарынан зақымдануы**» - су құбыры, жылыту немесе кәріз жүйелерінің апаты салдарынан болған АҚ-ның сумен зақымдануы;

- «**Техногенді апат**» - қауіпті объектіде қолданылатын құрылыстардың, техникалық құрылғылардың зақымдануы немесе бұзылуы, қауіпті заттардың жарылуы, шығарылуы техникалық құрылғылардың істен шығуы немесе зақымдануы, технологиялық процесс режимінен ауытқу, су қоймасынан судың ағызылуы, қауіпті объектіні пайдалану кезінде туындаған және зиян келтіруге әкеп соққан өнеркәсіптік және ауыл шаруашылығы ұйымдарының сұйық қалдықтары салдарынан болған қауіпті объектіде апаттың салдарынан АҚ-ның зақымдануы;

- «**Ұшып келген немесе лақтырылған затпен зақымдануы**» - АҚ-на бөгде заттың сыртқы механикалық әсері (оның ішінде дөңгелек астынан ірі құмдарды, тастарды және басқа да қатты фракцияларды шығару).

4.2.5. «**Жолдағы техникалық көмек**» - АҚ пайдалану нәтижесінде оны істеу кезінде күтпеген істен шығу, атап айтқанда дөңгелек шинасындағы қысымның төмендеуі, аккумулятор батареясы зарядының бітуі, отын бағында отынның болмауы, АҚ эвакуациялауды, ЖКО жерінен Жүргізушіні ауыстыруды, ақауларды компьютерлік диагностика жасауды және/немесе телефон арқылы техникалық және заң кеңестерін алуды талап ететін өзге де ақаулық.

4.3. ҚЖ сақтандыруға қабылданатын АҚ, ол белгіленген тәуекелдер бойынша ғана сақтандырылуы мүмкін.

¹ Егер өзгесі гаранттардың келісімімен көзделмесе, АҚ-ның қыздырылған бөлшегімен сыртқы заттың өзара әрекет етуі салдарынан немесе АҚ-ның салонына немесе жүксалғышына затты орналастыру салдарынан, АҚ-ның ішкі элементтерімен немесе АҚ-ның ішіндегі өзге заттармен жанасу нәтижесінде өрт шыққан қызудан туындаған бақылаусыз жану немесе жарылыс өрт болып табылмайды.

5 БАП. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

5.1. Сақтандыру шартында көзделген, АҚ-ның бүлінуіне, жоғалуына (жойылуына) және (немесе) АҚ-ның бүлінуіне, жоғалуына (сынуына) байланысты және Сақтандырушының сақтандыру өтемін төлеу міндетіне әкеп соққан қосымша шығындарға (залалдарға) дейін және (немесе) онда белгіленгенге дейін келтірілген орын алған күтпеген оқиға сақтандыру жағдайы болып табылады.

5.2. Сақтандыру қорғауы жабылмайды және өтелуге жатпайды:

- құрал-саймандар жиынтығының, дәрі қорабының, өрт сөндіргіштің, апаттық тоқтау белгісінің, ұрылққа қарсы стационарлық құралдардың ұрлануы, бүлінуі немесе жойылуы, егер соңғысы АҚ дайындаушы зауыт орнатпаса немесе ҚЖ ретінде сақтандырылмаса;
- АҚ-ның мемлекеттік тіркеу белгілерін ұрлау, жоғалту немесе бүлдіру;
- үшінші тұлғалардың қасақана әрекеттері нәтижесінде дөңгелектердің зақымдануын қоспағанда, АҚ-ның басқа элементтеріне келтірілген залалға байланысты емес дөңгелектердің (шиналардың, дөңгелек дискілерінің, дөңгелек қалпақтарының) зақымдануы. Кез келген жағдайда, егер шиналардың қанағаттанғысыз жағдайларының салдарынан мұндай пайдалануға тыйым салынса, АҚ пайдалану нәтижесінде туындаған залал өтелмейді;
- АҚ пайдалану кезінде оның бөлшектерінің, тораптарының және агрегаттарының сынуы, ақауы және істен шығуы (ЖКО нәтижесінде болған зақымдануды қоспағанда, мұндағы істен шығу немесе осы тармақта сипатталған басқа оқиғалар ЖКО нәтижесінен болып табылады), оның ішінде агрегаттардың ішіне бөгде заттар мен нәрселердің түсуі салдарынан (су соққысы және т.б.), ал сондай-ақ егер сақтандыру шартындағы «Жолдағы техникалық көмек» тәуекелімен көзделмесе, қолданыстағы заңнамада белгіленген пайдалану талаптарын бұзу салдарынан;
- сақтандырылған АҚ оталдыру кілттерінің жоғалуы. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталғаннан кейін Сақтандырушыға кілттерді және (немесе) тіркеу құжаттарын ұсынбау, тіркеу құжаттары және (немесе) кілттерді күш көрсетумен байланысты тонау немесе қарақшылық нәтижесінде АҚ-мен бірге ұрлаған жағдайларды қоспағанда, оларды үшінші тұлғаларға қолжетімді жерде қалдыру ретінде қаралады;
- ақылақтық зиян, жанама және сақтандыру жағдайынан туындауы мүмкін басқа да шығындар (айыппұл, жіберілген пайда, тұрып қалу, АҚ сақтауға байланысты шығындар, іссапар шығындары, өзге де шығындар, оның ішінде кепілдік мерзімі өтумен байланысты және т.б.);
- зауыттық ақау немесе АҚ (ҚЖ) қалыпқа келтіру жөндеу жұмыстары немесе ҚЖ орнату кезінде жіберілген АҚ (ҚЖ) ақауы себебінен туындаған залал;
- сақтандыру жағдайымен тікелей байланысты емес залал, сондай-ақ сақтандыру жағдайы кезінде АҚ-да болған мүлікке келтірілген залал, егер оның сақтандыруы көзделмесе;
- тасымалданатын заттардың, жолаушылардың немесе Жүргізушінің орнын ауыстыру нәтижесінде, егер мұндай орын ауыстыру сақтандыру жағдайының салдары болып табылмаса, сондай-ақ АҚ-на қатысты жұмыстарды орындаудың немесе қызметтер көрсетудің кемшіліктері нәтижесінде АҚ-ның немесе ҚЖ-тың зақымдануы (жуу (тазалау), тиеу (түсіру), тасымалдау (эвакуациялау), жөндеу жұмыстары, техникалық қызмет көрсету, тюнинг, отын құю және т.б.);
- Сақтанушының, Жүргізушінің, Пайда алушының, олардың туыстарының және отбасы мүшелерінің абайсыз немесе қасақана әрекеттерінің нәтижесінен туындаған залал;
- дәл сол бір оқиғаның нәтижесінде АҚ-ның сыртқы бөлшектеріне (әйнектеуден басқа) зақым келтірмей іште тұрған салон мен жабдықтың ішкі әрлеу бөлшектері мен элементтерінің зақымдануы;
- «Ұшып келген немесе құлаған заттардан зақымдану» нәтижесінде АҚ-ның ішіндегі салон мен жабдықтың ішкі әрлеу бөлшектері мен элементтерінің зақымдануы;
- АҚ шанағының әйнектелуінің (шатырды әйнектеуді қоса алғанда) және ұзындығы 5 мм-ден кем сыртқы жарықтандыру аспаптары әйнектерінің, ауданы 0,1 см²-ден кем және (немесе) ұзындығы

1 см-ден кем бөлшектерге (жарықшақтарға) зақым келтірмей лак-бояу қаптамасының, ұзындығы 5 см-ге дейін сызаттар, қажамалар және майысулар түріндегі дөңгелек дискілерінің жергілікті зақымдануы.

5.3. Сақтанушының, Жүргізушінің немесе Пайда алушының төмендегі әрекеттері немесе әрекетсіздіктері нәтижесінде залалдың (шығынның) туындауы сақтандыру жағдайы болып табылмайды және өтелуге жатпайды:

- нормативті актілерге сәйкес пайдалануға тыйым салынған көрінеу ақаулы АҚ басқару, не көрінеу ақаулы ҚЖ пайдалану;
- маскүнемдік немесе нашакорлық күйде және (немесе) уытты немесе тыныштандыру әсері бар препараттар мен заттардың әсерінде болған тұлғаның АҚ басқаруы;
- Жүргізуші болып табылмайтын тұлғаның не АҚ басқару құқығынан айырылған Жүргізушінің АҚ басқаруы;
- өрт қауіпсіздігі ережелерін және қауіпті заттар мен нәрселерді сақтау және тасымалдау ережелерін бұзу;
- жүргізуді үйрену мақсатында немесе жарыстарға қатысу үшін АҚ пайдалану;
- дайындаушы зауытпен көзделген талаптарды бұза отырып, АҚ және ҚЖ пайдалану;
- егер Жүргізуші жол жүру Ережелерін бұза отырып, жол-көлік оқиғасы болған жерден кетсе не мас күйін куәландырудан өтуден жалтарса не жол-көлік оқиғасынан кейін алкогольдік ішімдіктерді, есірткі, психотроптық немесе өзге де есеңгіретін заттарды аталған куәландырудан өткенге дейін немесе осындай куәландырудан босату туралы шешім қабылдағанға дейін пайдаланса, АҚ-ның бүлінуі;
- егер Сақтанушы, Пайда алушы немесе Жүргізуші тұрақ немесе аялдау кезінде АҚ-ның есіктерін немесе терезелерін ашық (құлыпқа жабылмаған) қалдырса немесе салонда Жүргізуші жоқ болса, АҚ-ның бүлінуі немесе жоғалуы (жойылуы);
- егер Сақтанушы, Пайда алушы немесе Жүргізуші үшінші тұлғаларды жолаушылар ретінде тасымалдау жөніндегі коммерциялық қызметті (табыс табу мақсатында) жүзеге асырса не сақтандырылған АҚ жалға берілген немесе каршеринг шарттарында берілген жағдайларда АҚ-ның бүлінуі немесе жоғалуы (жойылуы).

5.4. Осы Ереженің негізінде сақтандыру шартын құра отырып, Сақтанушы осы бапта көрсетілген жағдайларда сақтандырылған АҚ-на және (немесе) оған орнатылған ҚЖ-қа залал келтірілген кезде сақтандыру өтемін төлеу жөніндегі міндеттемелерді көтермейтіні туралы талаптармен танысқанын және онымен келісетінін растайды.

6 БАП. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ ЖӘНЕ НАҚТЫ ҚҰНЫ

6.1. Сақтандыру сомасы сақтандыру шартында анықталған сома болып табылады, оған сүйене отырып, сақтандыру сыйақысының (сақтандыру жарналарының) мөлшері және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшері белгіленеді.

6.2. Сақтандыру сомасы АҚ-ның нақты (нарықтық) құнынан, яғни сақтандыру шартын құрған күнгі орналасқан жердегі оның құнынан асып кетпеуі керек.

ҚЖ-тың сақтандыру сомасы АҚ-ның сақтандыру сомасының 10 (он) % аспауы тиіс.

6.3. Сақтандыруға ұсынылған АҚ мен ҚЖ-тың нақты (нарықтық) құнын Сақтандырушы олардың бастапқы құны мен амортизация нормаларын ескере отырып, сақтандыруға берілген өтініш деректері және АҚ мен ҚЖ-тың құнын растайтын құжаттар (бар болған кезде) негізінде анықтайды. Тараптардың келісімі бойынша мұндай құжаттар болып төмендегілер табылады:

- сатып алу-сату шарты;
- анықтама-шот;
- дайындаушы зауыттың немесе ресми дилердің (сатушының) шот-фактурасы;
- чектер, түбіртектер және басқа да төлем құжаттары;
- дилерлердің прайс-парақтары және АҚ-ның нақты (нарықтық) құнын анықтауға мүмкіндік беретін тәуелсіз маманның қорытындысын қоса алғанда тараптардың келісімі бойынша өзге де құжаттар.

7 БАП. САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ӨТЕУ ЛИМИТІ

7.1. Сақтандырушы өтемінің лимиті (жауапкершіліктің шекті мөлшері) сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы болып табылады.

7.2. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында Сақтандырушы өтемінің лимиті белгіленуі мүмкін:

7.2.1. **«Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша»** - сақтандыру сомасы сақтандыру шартының барлық қолданылу кезеңінде бір сақтандыру жағдайы бойынша Сақтандырушы өтемінің лимиті болып табылады. Сақтанушы АҚ-ның барлық зақымдану жағдайлары туралы Сақтандырушыға мәлімдеуге міндетті. Сақтандыру шартының қолданылуы бірінші сақтандыру жағдайы туындағаннан кейін тоқтатылады.

7.2.2. **«Сақтандыру сомасы таусылғанға дейін»** - сақтандыру сомасы сақтандыру шартының қолданылуы кезінде болған барлық сақтандыру жағдайлары бойынша Сақтандырушы өтемінің жиынтық лимиті болып табылады. Сақтандыру шарты сақтандыру сомасының мөлшеріне баламалы мөлшерде жиынтық сақтандыру өтемін төлеген сәттен бастап немесе сақтандырылған АҚ айдап әкету немесе «толық жойылу» дерегі бойынша сақтандыру өтемін төлегеннен кейін орындалған болып саналады және өз қолданысын тоқтатады.

7.2.3. Жол полициясы қызметкерлерінің қатысуынсыз жол-көлік оқиғасы туралы құжаттарды рәсімдеу кезінде «Басқаруға жіберілген тұлғалардың АҚ басқару кезіндегі ЖКО» тәуекелі бойынша өтеу лимиті 300 000 (үш жүз мың) теңгені құрайды.

7.2.4. Өтеу төлемінің түрі сақтандыру шартында көрсетіледі. Егер өтеу төлемінің лимиті көрсетілмесе, онда «Сақтандыру сомасы таусылғанға дейін» лимиті белгіленген болып саналады.

8 БАП. ЗАЛАЛДЫ ӨТЕУ ЖҮЙЕСІ

8.1. Осы Ереже бойынша залалды өтеу залалды өтеу жүйесіне байланысты жүргізіледі.

8.2. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартында залалды өтеу жүйелерінің бірі анықталуы мүмкін:

8.2.1. **«Ескінің орнына ескі»** - сақтандыру өтемін төлеу ауыстыруға жататын бөлшектердің (қосалқы бөлшектердің) тозуын ескере отырып жүзеге асырылатындығын қарастырады. Тозу пайызы уәкілетті органның нормативті құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен анықталады.

8.2.2. «*Ескінің орнына жаңа*» - сақтандыру өтемін төлеу сақтандыру жағдайының нәтижесінде ауыстыруға жататын тораптар мен бөлшектердің тозуын есепке алмай, АҚ қалпына келтіруге (әрі қарай - ТҚС) маманданған ұйымның шоты негізінде жүзеге асырылатындығын қарастырады. Бұл жүйе пайдалану мерзімі 7 жылға дейінгі АҚ-на қатысты қолдануға жатады.

8.3. «*Жолдағы техникалық көмек*» тәуекелі бойынша өтеу ЖКО/сыну кезінде АҚ эвакуациялау, ЖКО орнынан жүргізушіні ауыстыру, аккумуляторы таусылған кезде қозғалтқышты іске қосу, дөңгелекті ауыстыру, дөңгелекті үру, құлыптарды және/немесе АҚ жылыту, отын жеткізу бойынша қызметтерді ұйымдастыру, сақтандыру шартында көзделген көлемде телефон бойынша техникалық және заң кеңестерін беру арқылы жүргізіледі.

9 БАП. ФРАНШИЗА

9.1. Франшиза – шығындардың өтелуге жатпайтын және сақтандыру сомасының белгілі бір пайызы түрінде немесе бекітілген мөлшерде белгіленетін бөлігі.

9.2. Франшиза мөлшері сақтандыру шартында бекітіледі.

9.3. Сақтандыру талаптарына сәйкес франшиза «шартты» (Сақтандырушы шығынды өтеуден босатылады, егер оның мөлшері франшиза мөлшерінен асып кетпесе, алайда, егер шығынның мөлшері франшиза мөлшерінен асып кеткен жағдайда оны толық өтейді) және «шартсыз» (сақтандыру төлемінің мөлшері шығын сомасы мен франшиза арасындағы айырмашылық ретінде анықталады) болуы мүмкін.

9.4. Егер сақтандыру шартында франшизаның түрі көрсетілмесе, франшиза «шартсыз» болып саналады.

10 БАП. САҚТАНДЫРУ СЫЙАҚЫСЫ. САҚТАНДЫРУ ТАРИФІ

10.1. Сақтандыру шартын құру кезінде Сақтанушы не оның өкілі төлеуге тиіс сақтандыру сыйақысының мөлшерін Сақтандырушы анықтайды.

10.2. Сақтандыру сыйақысын Сақтандырушы шарт талаптары мен тәуекел дәрежесін бағалауды негізге ала отырып, сақтандыру шартын құру кезінде қолданыстағы тарифтерге сәйкес анықтайды.

10.3. Сақтандыру тарифі – сақтандыру объектісі мен сақтандыру тәуекелінің сипатын, сондай-ақ сақтандырудың басқа да шарттарын ескере отырып, сақтандыру сомасының бірлігінен сақтандыру сыйақысының мөлшерлемесі.

10.4. Сақтандырушы сақтандыру сыйақысының мөлшерін анықтау кезінде мөлшері сақтандыру тәуекелінің деректеріне, оның ішінде алдыңғы сақтандыру нәтижесіне қарай анықталатын негізгі тарифтерге түзету коэффициенттерін қолдануға құқылы.

10.5. Сақтандыру шартының талаптарымен Сақтанушыға сақтандыру сыйақысын төлеу бойынша мерзімін ұзарту/бөліп төлеу ұсынылуы мүмкін.

10.6. Мерзімін ұзарту кезеңінде сақтандыру жағдайы басталса, Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша талабы бойынша осындай талап қойылған күннен бастап 10 (он) күнтізбелік күннен кешіктірілмейтін мерзімде сақтандыру сыйақысын толық төлеуге міндетті. Талап орындалмаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру өтемін төлеу кезінде сақтандыру сыйақысының тиесілі бөлігін ұстап қалуға құқылы.

10.7. Сақтандыру сыйақысы (бірінші сақтандыру жарнасы) сақтандыру шартында анықталған мерзімде және (немесе) мерзімінен бұрын төлеу туралы талап қойылған күннен бастап 10 (он) күнтізбелік күн ішінде төленбеген кезде сақтандыру шарты Сақтандырушының бастамасы бойынша бұзылуы мүмкін.

Мерзімі ұзартылған сақтандыру сыйақысын (бірінші сақтандыру жарнасын) мерзімінен бұрын төлеу туралы талапты орындалмаудың кейінге қалдырылған салдары сақтандыру шартында қарастырылуы мүмкін.

10.8. Сақтандыру сыйақысын Сақтанушы немесе оның өкілі қолма-қол ақшамен немесе сақтандыру шартының талаптарына сәйкес мөлшерде, тәртіпте және мерзімде қолма-қол ақшасыз есеп айырысу арқылы төлейді.

10.9. Сақтандыру сыйақысын қолма-қолсыз ақша нысанында төлеген кезінде Сақтанушы төлем тапсырмасында сақтандыру сыйақысын төлеу жүзеге асырылатын сақтандыру шартының нөміріне және (немесе) шоттың нөмірі мен күніне (егер төлем Сақтандырушы берген шот негізінде жүзеге асырылса) сілтеме жасауға міндетті. Сақтандырушының есеп айырысу шотына ақша түсірілген кезде сыйақы төленген болып саналады.

Сақтандыру сыйақысын қолма-қол ақшамен төлеген кезде сыйақы Сақтандырушы кассасына ақша енгізілген сәттен бастап төленген болып саналады.

2 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ҚҰРУ, ОРЫНДАУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ ТӘРТІБІ

11 БАП. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ҚҰРУ ТӘРТІБІ

11.1. Сақтандыру шарты Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыруға жазбаша өтінішпен тікелей жүгінген кезде құрылады.

11.2. Сақтандыруға арналған өтініште мынадай мәліметтер болуға тиіс:

- Сақтанушының деректері (тегі, аты, әкесінің аты, ЖСН немесе БСН көрсетілген ұйымның атауы, толық мекен-жайы, телефон нөмірлері және басқа да байланыс құралдары).
- Егер сақтандыру шарттарында Жүргізушілердің шектеусіз санына АҚ басқаруға рұқсат қарастырылмаса, басқаруға жіберілген тұлғалардың деректері (тегі, аты, әкесінің аты, ЖСН).
- АҚ мен оның жиынтықтамасының деректері (маркасы, моделі, есіктер саны, түсі, тіркеу нөмірі, қозғалтқыштың қуаты мен көлемі, шығарылған жылы, нақты (нарықтық) құны, ҚЖ сақтандыруға жататын тізбесі мен құны, бірегей кілттер саны, айдап кетуге қарсы дабылдың болуы), оның ішінде басқа да сақтандырушылармен құрылған сақтандырылатын АҚ-на қатысты қолданыстағы сақтандыру шарттарының болуы туралы ақпарат.
- Мәлімделген сақтандыру сомасы және Сақтанушы сақтандыруға бергісі келетін тәуекелдер тізбесі.
- Тәуекел дәрежесін анықтау және сақтандыру сыйақысын есептеу үшін қажетті басқа да ақпарат.

11.3. Сақтанушы Сақтандырушының талабы бойынша ұсынуға міндетті:

- Сақтанушы - заңды тұлғаның құрылтай және тіркеу құжаттары.
- Сақтанушының немесе оның атынан әрекет ететін өкілдің жеке басын куәландыратын құжат.

- Сенімхат немесе Сақтанушы өкілінің өкілеттігінің бар екендігін және көлемін куәландыратын сенімхат немесе өзге құжат.
- АҚ тіркеу құжаттары және сақтандыруға берілетін мүлікті сақтауға мүдделі екендігін растайтын құжаттар (АҚ мемлекеттік тіркеу куәлік, көлік құралының электрондық төлқұжатынан үзінді көшірме, АҚ (ҚЖ) сатып алуды растайтын құжаттар, жалдау (лизинг) шарты және т.б.).
- АҚ басқаруға жіберілген тұлғалардың жүргізуші куәліктері.
- Сақтандырушымен келісілген көлемде және сапада (форматта) АҚ жағдайы туралы фотосуреттер және/немесе бейнематериалдар (Сақтандырушының интернет-қоры арқылы сақтандыруға өтініш берген кезде).
- Басқа сақтандырылушылармен құрылған сақтандырылатын АҚ-на қатысты қолданыстағы сақтандыру шарттарының көшірмелері (бар болған кезде).

Сақтандырушының шешімі бойынша осы бапта келтірілген құжаттардың/ақпараттардың тізбесі, егер бұл тәуекелді, сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын бағалауға, сондай-ақ залал мөлшерін және сақтандыру өтемін алушыны анықтауға әсер етпесе, қысқартылуы мүмкін.

11.4. Сақтандырушы тәуекел дәрежесін анықтау және сақтандыру сыйақысын есептеу үшін шарттардың Бірыңғай сақтандыру базасы ұсынатын мәліметтерді сұратуға, алуға және пайдалануға құқылы.

11.5. Осы Ережелердің негізінде сақтандыру шартын құру туралы өтініш бере отырып, Сақтанушы Сақтандырушының осы бапта тізбеленген мақсаттарда көрсетілген мәліметтер мен ақпараттарды сұратуына, алуына және пайдалануына өз келісімін береді.

11.6. Сақтандыру шартын құру алдында Сақтанушы (оның өкілі) Сақтандырушының өкіліне қарап тексеру үшін АҚ табыс етуге тиіс.

11.7. Тексеру нәтижелері бойынша АҚ тексеру Актісі құрылады, оған тараптар қол қояды және Сақтандырушыда сақталады. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы мәселені шешуді оған АҚ тексеруге және (немесе) қайта тексеруге ұсынған кезге дейін қалдыруға құқылы.

11.8. Сақтанушы (оның өкілі) Сақтандырушыға (оның өкіліне) сақтандыру шарты қолданылатын кез келген сәтте және (немесе) қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін Сақтандырушы тиісті талап қойған кезде мәлімделген сақтандыру жағдайын реттеу туралы мәселені шешу үшін АҚ тексеру (оның ішінде қайта тексеру) үшін беруге міндетті.

11.9. Сақтандыру Ережелері Сақтанушыға сақтандыру шартында Интернеттің ақпараттық-телекоммуникациялық желісіндегі Сақтандырушының сайтындағы сақтандыру Ережелері мәтінінің орналасқан жеріне сілтемені көрсету арқылы тапсырылады. Ережені көрсетілген тәсілмен (Ереже мәтінін қағаз тасымалдағышта тапсырмай) алу Сақтанушыны (Пайда алушыны) осы сақтандыру шарттарында көзделген міндеттерден босатпайды. Сақтанушының талабы бойынша Сақтандырушы оған сақтандыру Ережелерін оларды электронды пошта мекен-жайына жіберу арқылы қосымша тапсыра алады.

12.1. АҚ тексеру Актісін Сақтандырушы Сақтанушының (оның өкілінің) қатысуымен құрады және келесі мәліметтерді қамтиды:

- маркасы, моделі, тіркеу нөмірі, сәйкестендіргіш нөмірі, қозғалтқыштың, шанақтың, шассидің нөмірі;
- АҚ жиынтығы және ҚЖ болуы;
- АҚ жалпы жай-күйі және көрінетін зақымданулардың және (немесе) коррозияның болуы;
- сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар басқа да мәліметтер.

12.2. Егер тексеру нәтижелері бойынша қандай да бір зақымданулар және (немесе) АҚ бөліктерінің немесе бөлшектерінің коррозиясы анықталса, онда АҚ тексеру Актісінде мұндай зақымданулардың сипаты мен дәрежесі көрсетіледі.

Мұндай зақымдануларды және (немесе) коррозияны жою құны сақтандыру өтемінің сомасынан шегеріледі.

12.3. АҚ тексеру Актісіне қол қоя отырып, Сақтанушы (оның өкілі) растайды:

- көрсетілген мәліметтер және қарау нәтижесінде, оның қатысуымен түсірілген фотосуреттер дұрыс болып саналады;
- АҚ сәйкес келмеуі және зақымдалуы тіркелген және одан әрі олар бойынша талап қойылмайды, ал ықтимал шығындарды есептеу кезінде оларды қалпына келтіруге арналған шығындар алып тасталады;
- техникалық жай-күйіне айтарлықтай әсер ететін АҚ жөндеу, сондай-ақ сыртқы және ішкі жабдықты, оның ішінде интерьер бөлшектерін жетілдіру жағдайында АҚ қосымша тексеруге ұсынады, ал оның құны айтарлықтай өзгерген кезде оны қосымша сақтандыруды жүзеге асырады.

13 БАП. ШАРТТЫҢ КҮШІНЕ ЕНУІ, ОНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

13.1. Сақтандыру шарты Сақтандырушы (оның өкілі) АҚ тексергеннен кейін құрылады. Ерекше жағдайларда Сақтандырушының шешімі бойынша, оның ішінде жүрмеген АҚ сақтандыру кезінде тексеру жүргізілмеуі мүмкін.

13.2. Егер сақтандыру шартында арнайы талаптар көзделмесе, оған қол қойған күннен бастап күшіне енеді.

13.3. Сақтандыру шарты тараптармен келісілген мерзімге құрылуы мүмкін.

13.4. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Пайда алушы) дереу, бірақ кез келген жағдайда өзіне белгілі болған сәттен бастап 3 (үш) күннен аспайтын мерзімде тәуекелдер дәрежесінің өзгеруіне әкеп соғатын келесі мән-жайлар туралы Сақтандырушыны жазбаша хабардар етуге міндетті:

- АҚ иеліктен шығару, жалға беру және (немесе) оны басқа да тәсілдермен ауыртпалық салу;
- нөмірлік агрегаттарды (шанақты, қозғалтқышты және т.б.) және/немесе АҚ тіркеу нөмірлерін ауыстыру;
- қосымша жабдықты орнату;

- АҚ басқару құқығын үшінші тұлғаға беру (егер сақтандыру шарттарында АҚ Жүргізушілердің шектеусіз санын басқару құқығы көзделмесе, АҚ басқаруға беру/жаңа Жүргізушілерді енгізу) (заңды тұлғалар үшін);
- АҚ жалға беру (оның ішінде лизинг, прокат);
- құлыптар кілттерінің, АҚ-на қол жеткізудің өзге де құралдарының немесе АҚ-на тіркеу құжаттарының көшірмесін (лерін) жоғалту, дайындау;
- АҚ-ның техникалық жай-күйіне әсер ететін оның жөндеу жұмыстары, сондай-ақ сыртқы немесе ішкі жабдықтарды, оның ішінде интерьер бөлшектерін жетілдіру;
- сақтандыру тәуекеліне әсер ететін басқа да мәліметтер.

Осы Ережелер бойынша сақтандыру тәуекеліне әсер ететін басқа мәліметтер деп сақтандыру шартында, сақтандыруға өтініште немесе Сақтандырушының жазбаша сұранысына жауапта айтылған мәліметтер түсініледі.

13.5. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы білген Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді немесе ұлғайған тәуекелге барабар қосымша сақтандыру сыйақысын төлеуді талап етуге құқылы.

Егер Сақтанушы (Сақтандырушы) сақтандыру талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы.

14 БАП. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ

14.1. Сақтандыру шарты өз қолданысын мынадай жағдайларда тоқтатады:

14.1.1. Қолданылу мерзімінің аяқталуы.

14.1.2. Бірінші (соңғы) сақтандыру жағдайының басталуы (егер сақтандыру шарты «Бірінші сақтандыру жағдайы бойынша» төлем лимитімен құрылса), Сақтандырушының шартта бекітілген сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемі бойынша міндеттемелерді орындауы (егер сақтандыру шарты «Сақтандыру сомасы тауысқанға дейін» төлем лимитімен құрылса) немесе Сақтандырушының «Толық жойылу» жағдайы бойынша не АҚ айдап әкету жағдайы бойынша сақтандыру төлемдері жөніндегі міндеттемелерді орындамауы.

14.1.3. Сақтанушының шарттан бас тартуы. Бұл ретте Сақтанушы, егер бас тартқан кезде сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайлар бойынша жойылса, кез келген уақытта сақтандыру шартынан бас тартуға құқылы.

14.1.4. Сақтандыру жағдайының басталуынан өзге себептер бойынша сақтандырылған АҚ-ның жоғалуы (жойылуы).

14.1.5. Сақтанушы мен Сақтандырушының арасындағы келісім бойынша шарттың бұзылуы.

14.1.6. Сақтандырушының бастамасы бойынша осы Ережелерге және (немесе) сақтандыру шартының талаптарына сәйкес шартты бұзу.

14.1.7. Қазақстан Республикасының заңнамасында, осы Ережелерде және (немесе) сақтандыру шартында көзделген өзге де жағдайларда шарттың тоқтатылуы.

14.2. 14.1.2 тармақта көзделген негіздер бойынша сақтандыру шарты тоқтатылған жағдайда шарт бірінші (соңғы) сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап (егер сақтандыру шарты «Бірінші

сақтандыру жағдайы бойынша» төлем лимитімен құрылса); сақтандыру төлемін жүзеге асыру нәтижесінде шарт бойынша сақтандыру төлемдерінің жиынтық мөлшері шартта белгіленген сақтандыру сомасына тең болған сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап (егер сақтандыру шарты «Сақтандыру сомасы тауысқанға дейін» төлем лимитімен құрылса); Сақтандырушы «Толық жойылу» шарттарындағы сақтандыру төлемін не АҚ айдап әкету (ұрлау) жағдайы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру нәтижесінде сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап тоқтатылған болып саналады.

14.3. Осы баптың 14.1.3., 14.1.7. тармақтарында көзделген негіздер бойынша сақтандыру шарты тоқтатылған жағдайда шарт, егер Сақтанушының өтінішінде шартты тоқтатудың неғұрлым кеш мерзімі көрсетілмесе, Сақтанушы тиісті өтініш берген күннен бастап шарт тоқтатылған болып саналады.

14.4. Осы баптың 14.1.4. тармағында көзделген негіздер бойынша сақтандыру шарты тоқтатылған жағдайда шарт сақтандырылған АҚ-ның жоғалған (жойылған) күнінен бастап тоқтатылған болып саналады.

14.5. Осы баптың 14.1. 5. тармағында көзделген негіздер бойынша сақтандыру шарты тоқтатылған жағдайда, егер тараптардың келісінде өзгеше белгіленбесе, шарт қол қойылған күннен бастап бұзылған болып саналады.

14.6. Осы баптың 14.1. 6. тармағында көзделген негіздер бойынша сақтандыру шарты тоқтатылған жағдайда, сақтандыру шарты Сақтандырушының жазбаша хабарламасында көрсетілген күннен бастап, ал тиісті сақтандыру жарнасының төленбеуіне байланысты бұзылған жағдайда – осындай сақтандыру жарнасын төлеу үшін белгіленген күннен бастап не Сақтандырушының жазбаша хабарламасында көрсетілген өзге де неғұрлым кеш күннен бастап бұзылған болып саналады

14.7. Төленген сақтандыру сыйақысын қайтару туралы мәселе сақтандыру шарттарына, сақтандыру төлемдерінің болуына немесе болмауына және реттелмеген шағымдарға, сондай-ақ сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған (бұзылған) күнгі жай-күйі бойынша сақтандырудың жиынтық мерзіміне байланысты шешіледі.

14.8. Бұзылған кезде реттелмей қалған шағымдар шартты бұзған жағдайда сақтандыру сыйақысын қайтару есебі шағым түпкілікті реттелгеннен кейін жүргізіледі.

Егер заңда немесе тараптардың келісінде өзгеше көзделмесе, 14.1.2, 14.1.6. тармақтарында көрсетілген мән-жайлар бойынша шарт мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде сақтандыру сыйақысын қайтару.

14.9. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға алып келетін мән-жайлар басталғаннан кейін (14.1.1., 14.1.2. тармақтарында көзделген жағдайлардан басқа) мүдделі тарап (Сақтанушы немесе Сақтандырушы) екінші тараптың атына сақтандыру шарты туралы мәліметтерді, бұзу негіздері көрсете отырып және растайтын құжаттардың көшірмелерін қоса бере отырып, хат жібереді.

14.10. Осы сақтандыру Ережелерінің 14.1.3.-14.1.5., 14.1.7. тармақшаларында көрсетілген мән-жайлар бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру сыйақысының бір бөлігін қайтару сосмасының есебін жүргізеді.

14.11. Сақтанушы тұтынушылық несие (қарыз) шарты бойынша міндеттемелерді мерзімінен бұрын толық орындаған жағдайда қарыз алушының тұтынушылық несие (қарыз) шарты бойынша міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында құрылған шарт талаптарына сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар болмаған жағдайда Пайда алушыны ауыстыруға қатысты өзгерістер енгізілуі мүмкін.

15 БАП. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒАЛАР БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ САҚТАНУШЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

15.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар басталған кезде Сақтанушы міндетті:

15.1.1. АҚ оқиға болған жерден ауыстырмай, болған жағдай туралы дереу (оның басталғаны туралы оған белгілі болған сәттен бастап 24 сағаттан аспайтын мерзімде) ішкі істер, ТЖ органдарына немесе оқиға аумағына және оқиғаның сипатына қарай өзге де құзыретті органдарға мәлімдеуге және оқиға дерегін растайтын (оқиға болған жерді көрсете отырып) және зақымданулар тізбесін қамтитын құжаттарды алуға.

15.1.2. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар туралы Сақтандырушыға ол болған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде мәлімдеуге. Сақтандыру шартында өзге мерзімдер көзделуі мүмкін.

Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар туралы барлық өтініштер жазбаша түрде беріледі және оған осындай оқиға басталуының барлық мән-жайларын толық білетін Сақтанушы немесе оның өкілі не осындай оқиға басталған сәтте АҚ тікелей басқарған тұлға қол қояды. Өтініш Сақтандырушының өкіліне жеке берілуі тиіс, сондай-ақ құжатты Сақтанушыдан немесе оның өкілінен алғанын анық анықтауға және оның Сақтандырушыға келіп түскен уақытын белгілеуге мүмкіндік беретін поштамен, факспен, электрондық поштамен немесе өзге де байланыс құралдары арқылы жіберілуі мүмкін.

15.1.3. Сақтандырушының өкіліне зақымдалған АҚ (ҚЖ) тексеру (ұрланған немесе айдап әкетілген жағдайларды қоспағанда, мұндағы АҚ ол анықталған жағдайда ұсынылады) және онымен талап қоюды реттеу жөніндегі әрі қарайғы әрекеттерді келісу үшін ұсынылады. Сақтандырушы өкілі тексеру актісінде белгілемеген зақымданулар анықталмаған кезде немесе Сақтандырушы өкілі тағайындаған жөндеу әсерін түзету қажет болған кезде АҚ (ҚЖ) қосымша тексеру үшін ұсыну.

15.2. Егер сақтандыру өтеміне өтініш берген тұлға келісілген күні Сақтандырушыға АҚ (ҚЖ) не оның қалдықтарын тексеру үшін ұсынбаса, Сақтандырушы осы тұлғамен ол Сақтандырушыға жүгінген кезде тексерудің басқа күнін келіседі.

Сақтандыру төлемі туралы өтініш берген тұлға Сақтандырушымен келісілген күні тексеру үшін АҚ (ҚЖ) немесе оның қалдықтарын қайта ұсынбаған жағдайда Сақтандырушы осындай тұлға берген сақтандыру төлемі туралы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілген құжаттарды (өтінішпен бірге тікелей берілген, сондай-ақ кейіннен ұсынылған) қараусыз қайтаруға құқылы.

15.3. Сақтанушы 300 000 (үш жүз мың) теңгеге дейінгі залал соммасы кезінде жол полициясы органдарының қатысуынсыз «Басқаруға жіберілген тұлғалардың АҚ басқару кезіндегі ЖКО» тәуекелі бойынша сақтандыру оқиғасын рәсімдеу және апаттық комиссарды шақырту үшін Сақтандырушыға жүгінуге құқылы (егер мұндай шарт сақтандыруда көзделсе). Егер сақтандырылған АҚ-на (ҚЖ-қа) залал келтіруге кінәлі үшінші тұлғалар болмаған кезде залал өтеледі.

4 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ӨТЕМІ

16 БАП. КЕЛТІРІЛГЕН ЗАЛАЛДЫҢ МӨЛШЕРІН АНЫҚТАУ.

16.1. Сақтандыру төлемінің сомасын есептеуді Сақтандырушы сақтандыру жағдайымен келтірілген залалдың мөлшерін, өтеу лимитін, залалды өтеу жүйесін, франшизаны (бар болғанда),

АҚ-ның және/немесе ҚЖ-тың қалдық құнын, сақтандыру шартының өзге де талаптарын ескере отырып, жүзеге асырады.

16.2. Өтеуге жатпайды:

- зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған АҚ-ның агрегаттары мен бөлшектерін қалпына келтіру жөндеу жұмыстары немесе ауыстыру, сондай-ақ жүргізілуі технологиялық қажеттіліктен туындамаған жұмыстардың құны (жапсарлас беттерді бояу, жөндеу орнына бөлшектерді ауыстыру және т.б.);
- жөндеу технологиясында көзделмеген жұмыстар;
- егер сақтандыру жағдайы басталғанға дейін Сақтанушы жөнделген АҚ Сақтандырушыға тексеруге ұсынбаса, сақтандыру жағдайы басталғанға дейін туындаған зақымдануларды немесе ақауларды жоюға бағытталған шығындар (оның ішінде сақтандыру шартының қолданылуы басталғанға дейін зақымдалған агрегаттар мен бөлшектерді қалпына келтіру немесе ауыстыру жұмыстары);
- сақтандыру шарты құрылған кезде АҚ тексеру актісімен тіркелген зақымдануларды, олар жойылған және бұл туралы Сақтандырушы хабардар етілгенді қоспағанда жоюға бағытталған шығындар;
- АҚ қалпына келтіру бойынша жұмыстарды жүргізудің жеделдігімен туындаған қосымша шығындар;
- істен шыққан немесе зақымданған аккумуляторлық батареяларды, генераторларды немесе электр жабдығының басқа да бөлшектерін ауыстыру құны, егер бұл сыну немесе зақымдану сақтандыру жағдайынан туындамаса;
- АҚ-ның корпусына жағылған аэрография элементтерінің және жапсырмалардың құны.

16.3. Сақтандыру төлемінің мөлшері формула бойынша анықталады:

$$CT = Y * (C/C1) - F$$

мұндағы,

CT – сақтандыру төлемі;

Y – қалпына келтіру жұмыстарының құны;

C – сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы;

C1 - сақтандыру шартын құру кезіндегі АҚ-ның және/немесе ҚЖ-тың нақты (нарықтық) құны;

F - франшиза (болған кезде).

Сақтандыру сомасы мөлшерінің сақтандырылған Автокөліктің және/немесе Жабдықтың нақты (нарықтық) құнына сәйкес келмеу дерегі сақтандыру жағдайы басталған кезде белгіленуі мүмкін.

Сақтандыру жағдайының нәтижесінде зақымдалмаған сақтандырылған Жабдықтың құны Автокөлік «Толық жойылған» жағдайда, Жабдық Автокөліктің бөлшектерінен, тораптары мен агрегаттарынан конструктивті ажырамайтын, бұл ретте көрсетілген Жабдық Сақтанушыда қалатын жағдайларды қоспағанда сақтандыру өтемінің сомасынан шегеріледі.

Сақтандыру Автокөліктің және/немесе Жабдықтың нақты (нарықтық) құнынан асатын сақтандыру сомасының бір бөлігінде жарамсыз болып табылады.

Сақтандыру төлемі нақты залалдан аса алмайды.

16.4. «Ескіден кейін ескі» жүйесі бойынша қалпына келтіру жөндеу жұмыстарының құнын есептеу зақымдалған АҚ тексеру қорытындысы бойынша Сақтандырушының немесе құзыретті органның (тәуелсіз бағалаушының, сот сараптамасы бюросының және т.б.) калькуляциясы негізінде сақтандырылған АҚ-ның амортизациялық тозуын ескере отырып жүзеге асырылады.

Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандырушы калькуляцияны уәкілетті органдардың қолданыстағы әдістемелері мен ұсынымдарына сәйкес құрайды.

Сақтандырушы сақтандыру шартының талаптары бойынша есептелген сақтандыру өтемі шегінде зақымдалған АҚ (Сақтандырушының таңдауы бойынша) қалпына келтіру жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру арқылы заттай нысанда залалды өтеуге құқылы.

Қалпына келтіру жөндеу жұмыстарының (заттай нысанда ұсынылатын өзге де қызметтердің) құнын төлеу тікелей АҚ қалпына келтіру жөндеу жұмыстарын жүргізген ұйымның шотына жүргізіледі. Қалпына келтіру жөндеу жұмыстарын төлеу үшін сақтандыру өтемі жеткіліксіз болған кезде Сақтанушы жетіспейтін соманы өздігінен өтейді.

Сақтанушы мен жөндеу жүргізген ұйым арасында туындайтын жөндеудің мерзімдері және сапасы бойынша шағымдарды қоса алғанда барлық келіспеушіліктерді Сақтанушы дербес реттейді.

16.5. «Ескіден кейін жаңа» жүйесі бойынша қалпына келтіру жөндеу жұмыстарының құнын есептеу ТҚС құжаттарының негізінде жүргізіледі.

Ұсынылған құжаттар міндетті түрде қамтуы тиіс:

- атауы, БСН, ТҚС орналасқан жері және банктік деректемелері;
- жүргізілген жұмыстардың түрі (жөндеу, ауыстыру, бөлшектеу-құрастыру, бояу және т.б.);
- жүргізілген технологиялық операциялардың атауы;
- әрбір операция (жұмыс) бойынша норма-сағаттар;
- норма-сағаттың құны;
- өлшем бірлігінде пайдаланылған материалдар саны;
- материалдар құны;
- зақымдалған бөлшектерді ауыстыру кезінде пайдаланылған жаңа қосалқы бөлшектердің тізбесі, олардың каталогтық нөмірі және әрбір бөлшектің құны;
- жұмыстың жалпы құны.

16.6. Сақтандыру өтемін есептеу кезінде оның сомасынан шегеріледі:

- зақымдануы сақтандыру жағдайынынан туындамаған АҚ-ның агрегаттары мен бөлшектерін қалпына келтіріп, жөндеу немесе ауыстыру құны, сондай-ақ, егер сақтандыру жағдайы басталғанға дейін Сақтанушы жөнделген АҚ Сақтандырушыға тексеруге бермесе, сақтандыру жағдайы (оның ішінде сақтандыру шартының қолданылуы басталғанға дейін зақымдалған АҚ-ның агрегаттары мен бөлшектерін қалпына келтіріп, жөндеу немесе ауыстыру) басталғанға дейін туындаған зақымдануларды немесе ақауларды жою құны;
- болмаған, жиынтықталмаған, ақаулы немесе осы АҚ жүрісіне сәйкес келмейтін бөлшектердің тозуымен ауыстырылған құны, сондай-ақ, егер АҚ осындай жағдайда сақтандыруға қабылдау тексеру Актісінде арнайы ескертілмесе және сақтандыру сомасын анықтау кезінде ескерілмесе, қаралатын сақтандыру жағдайына олардың болмауы немесе зақымдануы тікелей қатысы жоқ бөлшектер мен агрегаттарды қалпына келтіру жөндеу (ауыстыру) жұмыстарының құны.

16.7. Егер сақтандыру шартын құрғаннан кейін АҚ-ның қандай да бір тораптары, бөлшектері немесе агрегаттары ауыстырылса (жаңартылса, боялса), бұл олардың қалпына келтіру жөндеу жұмыстарының артуына әкеліп соқтырса, бұл ретте қайта орнатылған (жаңартылған) тораптар, бөлшектер, агрегаттар немесе жаңа бояу ҚЖ сияқты сақтандырылмаған болса және (немесе) Сақтандырушы ауыстырылған (жаңартылған, боялған) дерегі туралы хабардар болмаса, Сақтандырушы өтемі сақтандыру шартын құрған кезде бекітілген тораптарды, бөлшектерді және агрегаттарды қалпына келтіру жөндеу жұмыстарының құнын негізге ала отырып, төлейді (сақтандыру шартын құрған кезде АҚ шанағының бөлшектеріне жағылған бояудың құны).

16.8. Жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде сақтандыру жағдайынан туындаған жасырын зақымданулар мен ақаулар анықталған жағдайда Сақтанушы бұл туралы оларды жою басталғанға дейін Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті. Сақтандырушы жасырын зақымданулар мен ақауларды жою бойынша шығындарды, егер олар Сақтандырушымен келісусіз жүргізілсе, өтемейді.

16.9. Сақтанушы сақтандыру өтемін алғаннан кейін Сақтандырушының талабы бойынша оған қалпына келтіру жөндеу жұмыстары барысында сақтандырылған АҚ-ның ауыстырылған бөлшектерін, тораптары мен агрегаттарын беруге міндетті. Бас тартқан жағдайда Сақтандырушы төлемнің тиісті бөлігін (мұндай бөлшектердің, тораптар мен агрегаттардың, сондай-ақ оларды қалпына келтіру жұмыстарының құны) қайтаруды талап етуге құқылы

16.10. АҚ қалпына келтіру жұмыстары жүргізілгеннен кейін келесі сақтандыру жағдайы басталғанға дейін (оның ішінде Сақтандырушыда үздіксіз сақтандыру кезінде келесі сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайы басталғанға дейін) Сақтандырушыға тексеріс үшін берілуі тиіс. Өзге жағдайда зақымдануы алдыңғы сақтандыру жағдайларын реттеу кезінде тіркелген бөлшектер бойынша шағымдар одан әрі қаралуға қабылданбайды және сақтандыру төлемі мұндай шағымдар бойынша жүргізілмейді.

Егер тексеру нәтижелері бойынша жойылмаған зақымданулар анықталатын болса, онда осы дерек АҚ тексеру Актісінде белгіленеді. Жөнделудің орнына тораптарды (бөлшектерді, агрегаттарды) ауыстыру жағдайларынан басқа жойылмаған немесе толық жойылмаған не калькуляцияда (тексеру актісінде) көрсетілгеннен өзгеше тәсілдермен жойылған зақымдар бойынша шағымдар одан әрі қарауға қабылданбайды және мұндай шағымдар бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

16.11. АҚ-ның толық нақты немесе конструктивтік жойылуы кезінде, яғни залалдың мөлшері (мәлімделген сақтандыру жағдайы бойынша, сондай-ақ олар бойынша зақымданулар жойылмаған барлық бұрын мәлімделген және реттелмеген сақтандыру жағдайлары ескеріле отырып және сақтандыру шартына сәйкес өтелуге жататын өзге де шығындарды қоспағанда) АҚ-ның сақтандыру құнының 80%-на тең немесе артық болған жағдайда сақтандыру өтемінің төлемі «Толық жойылған» шарттарында жүргізіледі.

16.12. Қалпына келтіру жөндеу жұмыстары құнының калькуляциясын құру мүмкін болмаған жағдайда «Толық жойылу» шартымен шағымдарды реттеу туралы шешім «Толық жойылу» туралы қорытындының немесе Сақтандырушы немесе құзырлы ұйым (тәуелсіз бағалаушы, сот сараптамасының бюросы және т.б.) құрған жөндеудің экономикалық орынсыздығы туралы қорытындының негізінде қабылдануы мүмкін.

16.13. «Толық жойылу» жағдайында Сақтандырушы өзінің қалауы бойынша сақтандыру шартын құру күнгі АҚ-ның нақты (нарықтық) құны мен сақтандыру жағдайынан кейінгі оның қалдық құны арасындағы айырмашылық ретінде сақтандыру сомасы шегінде не Сақтандырушыға сақтандырылған АҚ-ның жарамды қалдықтарын беру шартымен зақымдалған АҚ-ның нақты (нарықтық) құны мөлшерінде есептелген залалды өтейді.

Сақтандырушы Сақтанушы Сақтандырушыға үшінші тұлғалардың құқықтарынан еркін АҚ бергеннен кейін, сондай-ақ осы АҚ-мен тіркеу әрекеттерін жасауға қандай да бір тыйымдар мен шектеулер болмаған кезде залалды сақтандыру сомасы шегінде өтейді.

Сақтанушы (АҚ меншігі) АҚ тіркеу есебінен шығаруға, оны Сақтандырушының меншігіне беру туралы келісімге қол қоюға, шот-фактура мен жүкқұжатты (заңды тұлғалар үшін) рәсімдеуге, соның негізінде АҚ Сақтандырушыға беруге міндетті.

Бұл ретте:

— Сақтанушының (оның өкілінің) зақымдалған АҚ беруі Сақтандырушы көрсеткен орында және мерзімде жүзеге асырылады;

— сақтандыру зақымдалған АҚ тіркеу есебінен шығаруға және оны Сақтандырушы көрсеткен орынға тасымалдауға қатысты шығындар жабылмайды.

16.14. Зақымдалған АҚ-на қатысты үшінші тұлғалардың құқықтары, сондай-ақ онымен тіркеу әрекеттерін жасауға қандай да бір тыйымдар мен шектеулер анықталған жағдайда Сақтандырушыға шығындарды өтеу мақсатында оны өткізуге мүмкіндік бермейтін сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтанушы Сақтандырушыға төленген соманы қайтаруға міндетті.

16.15. Ұрланған немесе айдап әкетілген АҚ үшін өтем төлеу АҚ табылмаған және ол іздеуде болған жағдайда ұрлау (айдап әкету) дерегі бойынша қозғалатын қылмыстық істі алдын ала тергеу аяқталғаннан кейін жүргізіледі. Жекелеген жағдайларда Сақтандырушы мен Сақтанушының арасындағы келісім бойынша сақтандыру өтемін төлеудің неғұрлым ерте мерзімі қарастырылуы мүмкін.

16.16. Егер АҚ ұрлау немесе айдап әкету кезінде автомобиль дабылымен жабдықталмаған не мұндай жүйе ажыратылған немесе жұмыс істемейтін жағдайда Сақтандырушы өтеуге жататын соманың 50%-на сақтандыру өтемінің мөлшерін азайтуға құқылы. Егер бастапқы тексеру кезінде сақтандыру шартын құру сәтінде АҚ автомобиль дабылымен жабдықталмаған болса, онда Сақтанушы оны орнатқан жағдайда бұл туралы Сақтандырушыға хабарлауға және оған сақтандыру жағдайы басталғанға дейін тексеру үшін АҚ беруге тиіс, олай болмаған жағдайда АҚ автомобиль дабылымен жабдықталмаған болып саналады.

16.17. Ұрланған немесе айдап әкетілген, сол үшін сақтандыру өтемі төленген АҚ-ның анықталғаны туралы ақпарат келіп түскен жағдайда Сақтанушы хабардар етілген күннен бастап 2 (екі) апта ішінде Сақтандырушыға алынған сақтандыру өтемін қайтаруға не Сақтандырушыға (оның өкіліне) анықталған АҚ барлық құжаттармен бірге беруге, егер ол есептен оны сату үшін қажетті барлық құжаттармен, оның ішінде иеліктен шығару құқығы бар, Сақтандырушыға сатудан түскен соманы аудару құқығы бар және қайта сенім білдіру құқығы бар сенімхатпен шығарылса, қалпына келтіруге міндетті.

16.18. Егер сақтандыру жағдайының нәтижесінде келтірілген залалды үшінші тұлғалар өтесе, Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша өтелуге жататын сома мен Сақтанушы үшінші тұлғадан алған сома арасындағы айырмашылықты ғана өтейді.

16.19. Сақтанушы үшінші тұлғалар тарапынан залалдың өтемін алған жағдайда өзі алған сақтандыру өтемін қайтаруға (негізсіз баю сомасын қайтаруға) міндетті.

17 БАП. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ БАР ОҚИҒАЛАР БАСТАЛҒАН КЕЗДЕ САҚТАНДЫРУШЫҒА ҰСЫНЫЛАТЫН ҚҰЖАТТАР

17.1. Сақтандыру өтемінің төлемі туралы шешімді қабылдау үшін Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыға келесі құжаттарды беруге міндетті:

17.1.1. Сақтандырушы ұсынған нысан бойынша оқиғаның мән-жайлары егжей-тегжейлі сипатталған сақтандыру жағдайы туралы жазбаша өтініш.

17.1.2. Сақтандыру шарты.

17.1.3. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу дерегін растайтын құжаттар немесе уәкілетті органдар берген құжаттар:

- егер көрсетілген құжаттарды жасау міндетті болып табылса, оның ішінде ЖКО-ның себебі болып табылатын заңнаманы бұзушылықтар бойынша басқа тұлғаларға (ЖКО қатысушыларына, жолға қызмет көрсететін ұйымдарға және т.б.) қатысты құрылған әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша қаулы мен хаттаманың көшірмелері, сондай-ақ, егер тиісті куәландыруды жүргізу қолданыстағы заңнаманың талаптарына негізделсе, мас күйін куәландыру актісінің көшірмесі немесе;

- мәлімделген оқиғаның дерегі, мән-жайлары мен себептері туралы қылмыстық іс бойынша тергеу жүргізу барысында уәкілетті органдар құрған (рәсімдеген) құжаттардың көшірмелері (оқиға орнын тексеру хаттамасы, АҚ-ның кілттерін және (немесе) құжаттарын алу хаттамасы, АҚ-нан алынған кілттерді және (немесе) құжаттарды қылмыстық істің материалдарына қоса тіркеу туралы қаулы, куәгерлердің жауаптары және т.б.) немесе;

- мемлекеттік өртке қарсы қызметтің қорытындысы не өрттің себебін көрсете отырып, қылмыстық іс қозғау немесе қозғаудан бас тарту туралы қаулының куәландырылған көшірмесі немесе;

— қар, мұз, құрылыс конструкциялары мен материалдары, ағаштар құлаған кезде – ғимаратқа қызмет көрсетуге (құрылыс жұмыстарын жүргізу, ағаштардың жай-күйі) жауапты ұйымнан анықтама немесе мәлімделген оқиғаның басталу мән-жайлары, алынған зақымданулар, сондай-ақ ғимаратқа қызмет көрсететін ұйым не құрылыс жұмыстарына немесе ағаштардың жай-күйіне жауапты ұйым туралы мәліметтер көрсетілген өзге құжат; үшінші тұлғалардың қасақана немесе абайсызда жасалған құқыққа қарсы әрекеттерінің нәтижесінде ұшқан немесе құлаған заттың зақымдануына байланысты сақтандыру жағдайлары бойынша – ішкі істер органдарынан алынған анықтама немесе АҚ зақымдау дерегі бойынша қылмыстық істі (әкімшілік құқық бұзушылық туралы іст) қозғау туралы немесе қозғаудан бас тарту туралы қаулының куәландырылған көшірмесі; көлік дөңгелектерінің астынан қиыршық тастар, тастар және басқа да қатты фракциялардың шығарылуына байланысты жол-көлік оқиғасы ретінде жіктелетін сақтандыру жағдайлары бойынша – егер көрсетілген құжаттарды құру, оның ішінде басқа тұлғаларға (ЖКО қатысушыларға, жолға қызмет көрсететін ұйымдарға және т.б.) қатысты құру міндетті болып табылса, әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша қаулы (ұйғарым) мен хаттаманың көшірмелері (жол полициясы органдарымен куәландырылған) немесе;

- тиісті табиғи апаттардың немесе басқа да табиғи құбылыстардың сипаты, жергілікті жері және әрекет ету уақыты туралы мәліметтерді растайтын метеорологиялық (сейсмологиялық) қызметтен анықтама немесе;

- ішкі істер органдарынан анықтама немесе АҚ зақымдау дерегі бойынша қылмыстық істі (әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс) қозғау туралы немесе қозғаудан бас тарту туралы қаулының куәландырылған көшірмесі немесе;

- жолға (тұраққа, топырақ құлаған өзге де құрылысқа) қызмет көрсететін ұйымның анықтамасы немесе мәлімделген оқиғаның мән-жайлары, АҚ алған зақымданулардың сипаты туралы және жолға, тұраққа немесе өзге де құрылысқа қызмет көрсететін ұйымдар туралы ақпаратты қамтитын өзге де құжат немесе;

- қауіпті объектіні пайдаланатын ұйымнан анықтама немесе мәлімделген оқиғаның мән-жайлары, АҚ алған зақымданулардың сипаты туралы және қауіпті объектіні пайдаланатын ұйым туралы ақпаратты қамтитын өзге де құжат немесе;

- сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу мән-жайларын және залалдың мөлшерін растайтын сараптама ұйымдар мен құзыретті органдардың өзге де қорытындылары;

- айдап әкеткен жағдайда, - АҚ тіркеу құжаттары (тіркеу туралы куәлік не оларды алмастыратын құжаттар), сондай-ақ АҚ құлыптарының бірегей кілттерінің толық жиынтығы. Егер тіркеу туралы куәлік және (немесе) көлік құралының төлқұжаты қылмыстық істің материалдарына қоса тіркелген жағдайда, Сақтанушы тергеу жүргізетін ұйым куәландырған көрсетілген құжаттардың көшірмелерін ұсынуға міндетті.

17.1.4. ұрланған АҚ іздестіру және қылмыстық істі тергеу нәтижелері туралы уәкілетті органдардың құжаттары – ұрлау немесе айдап әкету туралы өтінішпен жүгінген сәттен бастап 10 (он) күннен кешіктірмей қылмыстық істің материалдарына қоса тігіледі, Сақтанушы тергеуді жүргізетін орган куәландырған көрсетілген құжаттардың көшірмелерін ұсынуға міндетті

7.1.5. Залалдың мөлшерін растайтын құжаттар (актілер, калькуляциялар, шоттар және т.б. – «Ескіден кейін жаңа» өтеу жүйесін қолданған жағдайда).

17.1.6. Сақтанушының және сақтандыру жағдайы басталған сәтте сақтандырылған АҚ басқарған Жүргізушінің жеке басын растайтын құжаттар.

17.1.7. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғалар басталған сәтте, оның ішінде мәлімделген оқиға кезінде Жүргізуші еңбек не кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырған кезде сақтандырылған АҚ басқарған Жүргізушінің басқару құқығын растайтын құжаттар.

17.1.8. АҚ-на тіркеу құжаттары (тіркеу туралы куәлік/көлік құралының төлқұжаты не оларды алмастыратын құжаттар), сондай-ақ осы АҚ құлыптарының бірегей кілттерінің толық жиынтығы. Егер тіркеу туралы куәлік және (немесе) АҚ төлқұжаты қылмыстық істің материалдарына қоса тіркелген жағдайда, Сақтанушы тергеу жүргізетін ұйым куәландырған көрсетілген құжаттардың көшірмелерін ұсынуға міндетті.

17.1.9. Басқа сақтандырушылармен құрылған сақтандырылған АҚ-на қатысты қолданыстағы сақтандыру шартының көшірмесі (бар болғанда).

17.1.10. Заңды тұлғалар үшін – басшының немесе қаржылық құжаттарға қол қоюға құжатпен расталған құқығы бар тұлғаның қолы қойылған және ұйымның мөрімен расталған сақтандыру өтемін төлеу туралы өтініш (банктік деректемелерді көрсете отырып);

17.1.11. Егер өтініш өкіл арқылы берілсе, онда өтініш беруші тұлғаның және төлем алушыға құжаттары, сондай-ақ өкілдің өкілеттігін растайтын құжаттар (Сақтанушының (Пайда алушының) – жеке тұлғаның өкіліне қатысты нотариалды куәландырылған сенімхат немесе төлемді алу құқығын көрсете отырып, Сақтанушы (Пайда алушы) – заңды тұлға куәландырған сенімхат ұсынылады.

17.2. Сақтандырушының шешімі бойынша осы бапта келтірілген құжаттардың тізбесі, егер бұл тәуекелді бағалауға, сақтандыру жағдайының басталу дерегіне, сондай-ақ залалдың мөлшерін анықтауға және сақтандыру өтемін алуға әсер етпесе, қысқартылуы мүмкін.

17.3. Сақтандырушы барлық қажетті құжаттардың түпнұсқаларын алғаннан кейін 30 (отыз) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде Сақтанушының наразылығын қарауға не сақтандыру өтемін төлеуге не сақтандыру өтемін төлеуден негізделген толықтай немесе ішінара бас тартуды ұсынуға міндетті.

17.4. Егер сақтандыру төлемі, сақтандыру төлемінен бас тарту немесе оның мөлшерінің өзгеруі қылмыстық, азаматтық іс не әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша іс жүргізу нәтижелеріне байланысты болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемі және (немесе) сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау мерзімін аталған іс жүргізу аяқталғанға немесе сот шешімі (үкімі немесе өзге де қаулысы) күшіне енгенге дейін ұзартуы мүмкін.

17.5. Сақтанушы (Пайда алушы) банктік деректемелерді, сондай-ақ сақтандыру төлемін қолма-қол ақшасыз тәртіппен жүзеге асыру үшін қажетті басқа мәліметтерді ұсынбаған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асыру мерзімі Сақтандырушы көрсетілген мәліметтерді алғанға дейін ұзартылады.

17.6. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін жеткіліксіз құжаттарды және (немесе) Сақтандыру Ережелерінің және (немесе) сақтандыру шартының талаптарына сәйкес тиісті түрде рәсімделмеген құжаттарды ұсыну дерегі анықталған жағдайда Сақтандырушы жетіспейтін және (немесе) тиісті түрде рәсімделмеген құжаттардың тізбесін көрсете отырып, бұл туралы 15 (он бес) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлеміне өтініш берген тұлғаға хабарлайды.

18 БАП. САҚТАНДЫРУ ӨТЕМІН ТӨЛЕУДЕН БАС ТАРТУ ҮШІН НЕГІЗДЕР

18.1. Сақтандырушы сақтандыру өтемін төлеуден толықтай немесе ішінара бас тартуға құқылы, егер Сақтанушы, Жүргізуші немесе Пайда алушы:

- Сақтандыру шарты бойынша міндеттерін саналы түрде орындамаса (бұзса).

- Сақтандырушыға осы Ережелерде көзделген және сақтандыру өтемін төлеу туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды (заттарды) ұсынбаса немесе жалпы қабылданған талаптарды

және (немесе) осы Ережелерде көрсетілген талаптарды бұза отырып, рәсімделген құжаттарды ұсынса.

18.2. Сақтандырушы Сақтанушы, Жүргізуші немесе Пайда алушы сақтандыру жағдайынан болатын ықтимал шығындарды азайту үшін ақылға қонымды және өзіне қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған шығындарды өтеуден босатылады.

18.3. Егер сақтандыру шартында өзгеше тікелей көзделмесе, төмендегілердің салдарынан болған залал өтелуге жатпайды:

18.3.1. Ядролық жарылыстың, радиацияның және радиоактивті уланудың әсері.

18.3.2. Әскери іс-қимылдар, сондай-ақ маневрлер немесе өзге де әскери іс-шаралар.

18.3.3. Азаматтық соғыс, кез-келген түрдегі халықтық толқулар немесе ереуілдер.

18.3.4. Мемлекеттік ұйымдардың өкімі бойынша сақтандырылған АҚ алып қою, тәркілеу, реквизициялау, тыйым салу немесе жою.

18.4. Егер Сақтанушы сақтандыру шартын құру кезінде немесе оның қолданылу уақытында көрінеу жалған мәліметтерді хабарласа, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды және қолданыстағы заңнамада көзделген салдарларды қолдануды талап етуге құқылы.

5 БӨЛІМ. ӨЗГЕ ДЕ ЕРЕЖЕЛЕР

19 БАП. КЕРІ ТАЛАП ЕТУ ҚҰҚЫҒЫ (СУБРОГАЦИЯ).

19.1. Сақтандыру өтемін төлеген Сақтандырушыға Сақтанушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залал үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы төленген сома шегінде ауысады.

19.2. Сақтанушы Сақтандырушыға барлық құжаттар мен айғақтарды беруге, оған барлық мәліметтерді хабарлауға және Сақтандырушының осы бөлімде көзделген талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық әрекеттерді (кінәлі тараптың қатысуымен зақымдалған АҚ қосымша тексеруге ұсыну және т.б.) жүргізуге міндетті.

19.3. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап қою құқығынан бас тартса немесе осы құқықты жүзеге асыру Сақтанушының (Пайда алушының) кінәсінен мүмкін болмаса, онда Сақтандырушы сақтандыру өтемін төлеуден толық немесе тиісті бөлігінде босатылады және төленген өтем сомасын қайтаруға құқығы бар.

19.4. Егер бұл үшін заңнамада немесе осы Ережелерде көзделген негіздер туындаса немесе анықталса, Сақтандырушы төленген өтемді қайтару туралы талап қоюға құқылы.

20 БАП. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

20.1. Сақтандыру шартынан туындайтын дауларды тараптар міндетті түрде сотқа дейінгі тәртіппен, жазбаша талап-арыз жіберу арқылы шешеді.

20.2. Сотқа дейінгі тәртіппен дау шешілмеген жағдайда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сотпен шешіледі.

20.3. Осы Ережелерге сәйкес Сақтандырушы Сақтанушының (Пайда алушының) атына жіберетін барлық хаттар мен хабарламалар келесі шарттардың бірі сақталған кезде тиісті түрде жіберілген болып есептеледі:

20.3.1. Хабарлама сақтандыру шартында немесе сақтандыру жағдайы туралы хабарламада көрсетілген мекен-жай бойынша пошта арқылы жіберілді.

20.3.2. Хабарлама СМС-хабарлама немесе сақтандыру шартында немесе Сақтанушының (Пайда алушының) атынан берілген байланыс деректері бар өзге де құжатта (хабарлама, төлемге өтініш) көрсетілген телефон немесе мекен-жай бойынша хабарламаларды жолдаудың өзге қызметін пайдалана отырып, хабарлама түрінде жіберілді.

20.3.3. Хабарлама сақтандыру шартында немесе сақтандыру жағдайы туралы хабарламада көрсетілген электронды пошта мекен-жайы бойынша электрондық пошта хабарламасы түрінде жіберілді.

20.4. Мекен-жайлар және (немесе) деректемелер өзгерген жағдайда Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыға бұл туралы алдын ала хабарлауға міндетті. Егер Сақтандырушыға басқа тараптың мекен-жайының және (немесе) деректемесінің өзгергені туралы алдын ала хабарланбаған болса, онда Сақтанушыға (Пайда алушыға) бұрынғы белгілі мекен-жай бойынша жіберілген барлық хабарламалар мен ескертпелер бұрынғы мекен-жай бойынша келіп түскен күннен бастап алынған болып саналады.